



## SECRETARIA GENERALIS SYNODI

### SEKRETARIAT GENERALNY SYNODU XVI ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE OGÓLNE SYNODU BISKUPÓW

#### Przygotowania do października 2024

Poniżej znajdują się wskazania, opracowane i zatwierdzone przez Radę Zwyczajną Sekretariatu Generalnego Synodu, dotyczące **kroków, jakie należy podjąć w miesiącach dzielących nas od Drugiej Sesji Zgromadzenia Synodalnego (w październiku 2024 roku)**, aby kontynuować drogę, której chciał i którą zapoczątkował Ojciec Święty 9 października 2021 roku: *Ku Kościołowi synodalnemu. Komunia, uczestnictwo, misja*.

Cały proces synodalny 2021-2024 stanowi źródło inspiracji do kontynuowania tej drogi. Ci, którzy uczestniczyli w spotkaniach synodalnych na różnych poziomach fazy słuchania i konsultacji, a tym bardziej uczestnicy pierwszej sesji, mieli konkretne doświadczenie Kościoła, który odkrywa siebie jako pluralistyczny i może przeżywać różnice jako bogactwo, w komunii. To doświadczenie stanowi prorocze słowo skierowane do świata, któremu trudno wierzyć, że pokój i zgoda są możliwe. Jesteśmy wezwani i posłani przez Zmartwychwstałego, aby głosić Ewangelię dzisiejszemu światu. Wzrastanie jako Kościół synodalny jest konkretnym sposobem odpowiedzi na te wezwanie i misję.

Cenne jest świadectwo tych, którzy uczestniczyli w Zgromadzeniu. Ich relacja może przekazać bogactwo doświadczenia, którego żaden tekst nie jest w stanie streścić, a które stanowi niezwykłą część daru, jaki otrzymaliśmy. Synodalne spotkanie braci i sióstr, którzy uznają się nawzajem za uczniów powołanych i posłanych przez Pana, jest łaską i źródłem radości. Z tego doświadczenia rodzi się pragnienie dzielenia się tym darem, angażując coraz więcej osób w tę dynamikę.

Oprócz relacji uczestników, owoce pierwszej sesji są zawarte w *Sprawozdaniu podsumowującym*, zatwierdzonym na zakończenie prac i dostępnym w wielu językach na stronie internetowej Synodu 2021-2024 ([www.synod.va](http://www.synod.va)). Stanowi ono punkt odniesienia w drodze Ludu Bożego w okresie pomiędzy obiema sesjami. W szczególności proces synodalny będzie kontynuowany zgodnie z pewnymi wytycznymi, które na różne sposoby łączą trzy poziomy, na których do tej pory kolejno pracowaliśmy: poziom każdego Kościoła lokalnego, poziom grup Kościołów (krajowych, regionalnych i kontynentalnych) oraz poziom Kościoła jako całości. Jak przypomniał Ojciec Święty, zatwierdzając te kierunki prac, „Synod dotyczy synodalności, a nie tego czy innego tematu... Ważną rzeczą jest sposób, w jaki refleksja jest prowadzona, to znaczy w sposób synodalny”.

To zgodnie z tym kierunkiem przebiegał dotychczasowy proces i to zgodnie z nim jesteśmy wezwani do rozwijania prac Pierwszej Sesji, podczas której **Zgromadzenie zajęło się zagadnieniami o wielkim znaczeniu w sposób synodalny**, odnotowując zbieżności, wskazując kwestie do podjęcia i formułując propozycje. Są to sprawy wielkiej wagi, **niektóre z nich muszą być rozpatrywane na poziomie całego Kościoła i we współpracy z dykasteriami Kurii Rzymskiej**, jak na przykład wstępne studium w perspektywie aktualizacji KPK oraz CCEO (*Sprawozdanie podsumowujące*, rozdz. 1, pkt r), *Ratio fundamentalis* w sprawie formacji wyświęconych szafarzy (rozdz. 11, pkt. j), dokumentu *Mutuae relationes* (rozdz. 10, pkt g); lub pogłębienie badań teologicznych i duszpasterskich na temat diakonatu, a w szczególności dostępu kobiet do diakonatu (rozdz. 9 pkt. n) itp. Jako owoc pracy zgromadzenia synodalnego, **lista tych tematów zostanie przedłożona Ojcu Świętemu**. Do podjęcia wskazanych przez niego tematów powołane zostaną grupy ekspertów ze wszystkich kontynentów, które będą pracować w sposób synodalny, przy zaangażowaniu kompetentnych dykasterii Kurii Rzymskiej, w dynamice kościelnej koordynowanej przez Sekretariat Generalny Synodu. Raport z postępów prac zostanie przedstawiony na drugiej sesji w październiku 2024 roku.

## 1. Pytanie przewodnie

Kościół lokalny i grupy Kościołów są przede wszystkim wezwane do wniesienia wkładu w pogłębienie pewnych aspektów *Sprawozdania podsumowującego*, które są zasadnicze dla tematu Synodu, począwszy od pytania przewodniego:

### „JAK być Kościołem synodalnym w misji?”

Celem jest określenie **dróg i narzędzi, które należy przyjąć** w różnych kontekstach i okolicznościach, aby wzmocnić wyjątkowość każdego ochrzczonego i każdego Kościoła w jedynej misji głoszenia Zmartwychwstałego Pana i Jego Ewangelii dzisiejszemu światu. Nie chodzi zatem o ograniczenie się do planu ulepszeń technicznych lub proceduralnych, które uczynią struktury Kościoła bardziej skutecznymi, ale o pracę nad konkretnymi formami zaangażowania misyjnego, do którego jesteśmy powołani, w dynamizmie między jednością a różnorodnością właściwą Kościołowi synodalnemu.

W tym kontekście pomocne jest ponowne przeczytanie punktu 27 adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium*: „Marzę o wyborze misyjnym, zdolnym przemienić wszystko, aby zwyczaj, style, rozkład zajęć, język i wszystkie struktury kościelne stały się odpowiednim kanałem bardziej do ewangelizowania dzisiejszego świata niż do zachowania stanu rzeczy. Reformę struktur, wymagającą odnowy duszpasterskiej, można zrozumieć jedynie w tym sensie: należy sprawić, by stały się one wszystkie bardziej misyjne, by duszpasterstwo zwyczajne we wszystkich swych formach rozszerzało swój zasięg i było bardziej otwarte, by doprowadziło zaangażowanych w nie ludzi do przyjęcia stałej postawy «wyjścia» i w ten sposób sprzyjało udzieleniu pozytywnej odpowiedzi ze strony tych wszystkich, którym Jezus ofiaruje swoją przyjaźń. Jak mówił Jan Paweł II do biskupów Oceanii: «wszelka odnowa Kościoła musi mieć misję jako swój cel, by nie popaść w pewnego rodzaju kościelne zamknięcie się w sobie»”. Horyzontem, ku któremu zmierza dzieło pogłębienia, wychodząc od pytania przewodniego, jest zatem reforma ożywiona impulsem do misji, którą powierzył nam Chrystus. Misja ta jest podtrzymywana przez nawrócenie duszpasterskie, do którego nas zaprasza i które umożliwia Duch Święty, nigdy nas nie pozostawiający samych, zgodnie z obietnicą Pana.

### 1.1 Dwa poziomy pogłębienia

**Pytanie przewodnie wymaga podjęcia na dwóch poziomach**, zawsze odnosząc się do *Sprawozdania podsumowującego* jako całości.

1. Na poziomie każdego Kościoła lokalnego: **JAK wzmocnić zróżnicowaną współodpowiedzialność w misji wszystkich członków Ludu Bożego?** Jakie sposoby relacji, struktury, procesy rozeznawania i podejmowania decyzji w odniesieniu do misji umożliwiają jej uznanie, kształtowanie, promowanie? Jakie posługi i organy uczestnictwa można odnowić lub wprowadzić, aby lepiej wyrazić tę współodpowiedzialność? W *Sprawozdaniu podsumowującym* można odnieść się bardziej szczegółowo do rozdziałów 8-12, 16 i 18.
2. Na poziomie relacji między Kościołami, między grupami Kościołów na różnych poziomach i z Biskupem Rzymu: **JAK** twórczo wyrażać te relacje, aby **znaleźć „dynamiczną równowagę między wymiarem Kościoła jako całości a jego lokalnymi korzeniami”** (*Sprawozdanie podsumowujące*, rozdz. 5, pkt g)? W tym miejscu można odnieść się przede wszystkim do rozdziałów 13, 19 i 20 *Sprawozdania podsumowującego*.

### 1.2 Kilka wskazówek dotyczących organizacji pracy

W praktyce, wychodząc od pytania przewodniego i dwóch poziomów wskazanych powyżej, **każdy Kościół lokalny jest proszony o przeprowadzenie dalszych konsultacji**, określając konkretne warunki możliwe do realizacji w czasie, który jest do dyspozycji. Pierwszym krokiem będzie wybór perspektywy, z której należy ustosunkować się do pytania przewodniego, rozwijając treść *Sprawozdania podsumowującego*. Patrząc realnie, nie będzie możliwe przeanalizowanie wszystkich implikacji. Dlatego każdy Kościół lokalny jest zaproszony do skupienia się na tych aspektach, w których uważa, że może wnieść wkład w oparciu o własne specyfikę i doświadczenia, dzieląc się dobrymi praktykami, które stanowią załączki

konkretnej synodalności. Na bazie tego, co postanowiono, każda diecezja lub eparchia przekaże owoce tych dalszych konsultacji konferencji biskupów lub wschodniej strukturze hierarchicznej, do której należy, w czasie i w sposób przez nie wskazany.

**Nie chodzi o rozpoczynanie od zera czy powtarzanie procesu słuchania i konsultacji, który charakteryzował pierwszy etap.** Na tym etapie, oprócz organów uczestniczących na poziomie diecezjalnym i już utworzonym zespołem synodalnym, ważne będzie zaangażowanie **osób i grup, które wyrażają różnorodne doświadczenia, umiejętności, charyzmaty, posługi** w obrębie Ludu Bożego, a których punkt widzenia jest szczególnie pomocny w skupieniu się na „jak”: np. wyświęceni szafarze (w szczególności proboszczowie); inni odpowiedzialni za duszpasterstwo (np. katecheci i liderzy wspólnot oddolnych i małych wspólnot chrześcijańskich, szczególnie w niektórych regionach; odpowiedzialni za biura duszpasterskie); konsekrowani kobiety i mężczyźni; liderzy stowarzyszeń świeckich, ruchów kościelnych i nowych wspólnot; osoby zajmujące odpowiedzialne stanowiska w instytucjach i organizacjach związanych z Kościołem (szkoły, uniwersytety, szpitale, ośrodki pomocy, ośrodki kultury itp.); teologów i kanonistów itp.

**Konferencje biskupów i wschodnie struktury hierarchiczne** są punktem odniesienia dla tej części procesu i **są proszone o koordynowanie zbierania wypowiedzi z diecezji i eparchii**, określając metody i terminy. Są one również zaproszone do kontynuowania pogłębionego studium w oparciu o to samo pytanie przewodnie na swoim poziomie i na poziomie kontynentalnym, zgodnie z tym, co zostanie uznane za właściwe i wykonalne.

Na poziomie lokalnym, jak również na poziomie grup Kościołów, perspektywa autentycznego rozeznania synodalnego wymaga również **wkładu kompetencji teologicznych i kanonicznych, a także nauk humanistycznych i społecznych**, angażując ekspertów w tych dyscyplinach i instytucje akademickie.

Po zebraniu wypowiedzi z diecezji lub eparchii, konferencje biskupów i wschodnie struktury hierarchiczne, a także diecezje, które nie należą do żadnej konferencji biskupów, **mają za zadanie sporządzić streszczenie o maksymalnej długości 8 stron**, które należy przesłać do Sekretariatu Generalnego Synodu do 15 maja 2024 roku. Na podstawie zebranego w ten sposób materiału zostanie opracowane *Instrumentum laboris* Drugiej Sesji.

## 2. Utrzymanie dynamiki synodalnej

Zachowanie i ożywienie dynamiki synodalnej, która zaangażowała cały Lud Boży w ciągu ostatnich dwóch lat, jest równie ważne, jak praca nad pogłębionymi studiami i konsultacjami opisanymi powyżej. Wręcz przeciwnie, pierwsza sesja określiła jako priorytet „zwiększenie liczby osób zaangażowanych w procesy synodalne, przezwyciężenia przeszkód w uczestnictwie, które pojawiły się do tej pory” (*Sprawozdanie podsumowujące*, rozdz. 1, pkt m), wskazując również różne sposoby i grupy osób, na które należy zwrócić uwagę, w tym środowisko digitalne.

W tym celu Kościoły lokalne są również proszone o zapoznanie się z całym *Sprawozdaniem podsumowującym* i zebrania wniosków, które są najbardziej zgodne z ich sytuacją. Na tej podstawie będą mogły **promować najbardziej odpowiednie inicjatywy angażujące cały Lud Boży** (działania formacyjne, pogłębione studia teologiczne, celebracje w stylu synodalnym, konsultacje oddolne, słuchanie mniejszości i grup żyjących w warunkach ubóstwa i marginalizacji społecznej, przestrzenie, w których można poruszać kontrowersyjne kwestie itp.), wykorzystując metody już z powodzeniem wypróbowane w pierwszej fazie, w szczególności Rozmowy w Duchu. Zgromadzenia zakonne, instytuty życia konsekrowanego, stowarzyszenia świeckich, ruchy kościelne i nowe wspólnoty są również zaproszone do tego samego, przyczyniając się do pracy diecezji i eparchii, w których są obecne. Celem jest podtrzymanie dynamiki słuchania i dialogu ze wszystkimi, zwłaszcza z tymi, którzy pozostają bardziej na marginesie życia Kościoła, a którą zapoczątkowała pierwsza faza procesu synodalnego, przynosząc znaczące owoce.

Każdy Kościół lokalny, który tego pragnie, może **przesłać** do konferencji biskupów lub wschodniej struktury hierarchicznej, do której należy, **krótkie świadectwo wykonanej pracy i przebytych doświadczeń (maksymalnie dwie strony), dzieląc się przykładem dobrej praktyki**, którą uważa za istotną dla wzrostu misyjnego dynamizmu synodalnego. Konferencje biskupów i wschodnie struktury

hierarchiczne będą odpowiedzialne za przesłanie ich do Sekretariatu Generalnego do dnia 15 maja 2024 roku.

Materiały te nie będą bezpośrednio przedmiotem rozważań zgromadzenia podczas drugiej sesji, ale zostaną udostępnione jego członkom. Ich celem jest pomoc w stworzeniu ram, w których można umiejscowić prace zgromadzenia. Dzielenie się doświadczeniami i dobrymi praktykami może również **pobudzić dynamikę spotkania i współpracy między Kościołami**, które poczują się wezwane do zajęcia się tymi samymi kwestiami.

### **3. Strony odpowiedzialne i ich zadania**

Głównym podmiotem drogi między dwiema sesjami Zgromadzenia jest każdy Kościół lokalny. Na tym etapie każdy biskup diecezjalny lub eparchialny odgrywa niezastąpioną rolę animatora: jego zadaniem jest otwarcie i towarzyszenie dalszym konsultacjom w swojej diecezji lub eparchii, a następnie zatwierdzenie ich wyników.

Aby ukierunkować i ożywić ten proces, sugeruje się wzmocnienie udziału członków zgromadzenia synodalnego z każdego terytorium, a także zespołów synodalnych ustanowionych w poprzednim etapie na różnych poziomach.

Konferencje biskupów i wschodnie struktury hierarchiczne są proszone o bezpośrednie zaangażowanie się w pogłębioną pracę na swoim poziomie i podjęcie roli koordynatora dla Kościołów lokalnych. W szczególności:

- 1. W odniesieniu do prac nad pogłębionym studium wychodzącym od pytania przewodniego, konferencje biskupów i wschodnie struktury hierarchiczne są proszone o:**
  - towarzyszenie temu procesowi, udzielając Kościołom lokalnym wskazówek co do metod i czasu konsultacji;
  - zadbanie o pogłębione studium pytania przewodniego również na poziomie grup Kościołów, zgodnie z metodami, które uznają za stosowne;
  - przygotowanie podsumowania otrzymanych lub wypracowanych wypowiedzi i przesłanie go do Sekretariatu Generalnego Synodu do dnia 15 maja.
- 2. W trosce o utrzymanie dynamiki synodalnej, konferencje biskupów i wschodnie struktury hierarchiczne są zaproszone**
  - do dalszego promowania inicjatyw mających na celu rozwój Kościoła synodalnego w misji, również na poziomie grup Kościołów;
  - zebranie świadectw i dobrych praktyk, którymi diecezje i eparchie chciałyby się podzielić i przesłanie ich wszystkich, bez ich streszczania, do Sekretariatu Generalnego Synodu, również do 15 maja.

Watykan, 11 grudnia 2023 roku

*Tłumaczenie z oryginału włoskiego: Vatican News / KUL*